

Міністерство освіти і науки України
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького (Україна)
Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України (Україна)
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
Національної академії педагогічних наук України (Україна)
Чиказький університет (США)
Зальцбургський університет (Австрія)
Природничо-гуманітарний університет у м. Седльце (Польща)
Південно-Західний університет «Неофіт Рилські» (Болгарія)
Пловдивський університет «Паїсій Хилендарський» (Болгарія)
Академічне співтовариство Михайла Бялудзянського (Словаччина)
Талліннський університет (Естонія)

ЛЮДИНОВИМІРНІСТЬ ГАРМОНІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ: НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали
міжнародної науково-практичної конференції
(11–12 червня 2015 р.)**

Том 1

УДК 378.013.43:316.612(062)

ББК 74.58я5

Л 93

Рекомендовано до друку вченою радою Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Протокол № 11 від 13.05.2015 р.

Підготовлено у межах проекту «Людиновимірність гармонізації культурно-освітнього простору майбутніх педагогів»

(№ держреєстрації 0113U000293)

*та згідно з тематичним планом науково-дослідних робіт МОН України
(Наказ № 1193 від 25.10.2012 р.)*

Л 93

Людиновимірність гармонізації культурно-освітнього простору майбутніх педагогів: наукові досягнення і перспективи: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (11–12 червня 2015 р.); в 2 т. / Міністерство освіти і науки України, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького; за заг. ред. В. В. Молодиченка. – Мелітополь: Видавництво МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2015. –Т. 1. – 303 с.

Human dimension of future pedagogues' cultural and educational space harmonization: scientific achievements and prospects: Proceedings of International scientific-practical conference (11–12 June 2015): in 2 vol. / Ministry of Education and Science of Ukraine, Melitopol Bohdan Khmelnytsky State Pedagogical University; Gen. edit. by V. V. Molodychenko. – Melitopol: Publishing House of Melitopol Bohdan Khmelnytsky State Pedagogical University, 2015. – Vol. 1. – 303 с.

ISBN 978-617-7055-95-1 (повне видання)

ISBN 978-617-7055-96-8 (том 1)

Висвітлюються проблеми інтеріоризації цінностей, інтелектуального розвитку та саморозвитку у професіогенезі майбутнього педагога, умови реалізації суб'єктності майбутнього фахівця, виховання громадянської культури й особливості духовно-практичного становлення майбутнього педагога в культурно-освітньому просторі вищої школи.

Рекомендовано науковцям, викладачам, учителям, державним службовцям, студентам – усім, хто цікавиться проблемами, що постали в культурно-освітньому просторі вищої школи.

Редакція не несе відповідальності за зміст текстів і не завжди поділяє думки їх авторів.

УДК 378.013.43:316.612(062)

ББК 74.58я5

© Вид-во МДПУ

ім. Б. Хмельницького, 2015

Автори статей, 2015

ISBN 978-617-7055-95-1 (повне видання)

ISBN 978-617-7055-96-8 (том 1)

ЗМІСТ

Філософсько-методологічні засади реалізації концепції людиномірності в системні параметри культурно-освітнього простору

Молодиченко Валентин <i>Національні та загальнолюдські цінності: проблема пріоритетів у просторі вищої освіти України.....</i>	21
Білогур Влада <i>Самореалізація особистості в спорті як головний мегатренд глобального суспільства: антропологічний вимір</i>	24
Волков Олександр <i>«Versus» педагогіки</i>	27
Грабовська Ірина, Талько Тетяна <i>Принцип людиномірності в контексті світоглядно-методологічних засад української гуманітаристики.....</i>	30
Дольська Ольга <i>На шляху до інтелектуальної революції.....</i>	33
Катасв Станіслав <i>Сакральний зміст людиномірності як принципу відношення до світу.....</i>	37
Ковпак Світлана <i>Управлінське забезпечення формування толерантної свідомості в умовах сучасного навчального закладу</i>	39
Кравченко Любов <i>До проблеми філософсько-культурологічного аналізу освітнього маркетингу.....</i>	44
Матвієнко Петро <i>Модель картини світу як передумова навчально-пізнавальної діяльності.....</i>	48
Олексенко Роман <i>Деякі підходи до людини як об'єкта комплексного дослідження у філософії.....</i>	52
Пешев Олег <i>Призначення концептуального аналізу у філософії освіти Р. С. Пітерса</i>	55
Рябенко Євген <i>Соціальне партнерство як механізм управління університетом</i>	59
Степаненко Ірина <i>Рецепція ідеї людяності як філософсько-методологічна передумова розробки та практичної імплементації концепції людиномірності вищої педагогічної освіти.....</i>	62
Терещенко Андрій <i>Людиномірний потенціал корпоративної культури університету</i>	65

Шавкун Ірина, Дибчинська Яна	
<i>Людиновимірність як атрибут сучасної менеджмент-освіти</i>	68

**Людиномірний супровід
особистісного зростання майбутнього педагога
як критерій гармонійного культурно-освітнього простору**

Алексєєва Елла	
<i>Педагогічна акмеологія як інноваційна методологічна платформа підготовки фахівців нової формації</i>	73
Аносов Іван	
<i>Людиномірний підхід до побудови системи педагогічних цілей</i>	76
Бойчук Юрій	
<i>Формування інклюзивної компетентності майбутнього педагога в аспекті людиновимірності сучасної освіти</i>	80
Брежнєва Світлана	
<i>Роль педагога в естетичному розвитку молодших школярів на уроках музики</i>	87
Власенко Елеонора	
<i>Творча самореалізація майбутнього педагога-музиканта у площині компетентнісної освітньої стратегії</i>	90
Заворотна Ярослава, Василюшина Олена	
<i>Формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності в загальноосвітньому навчальному закладі</i>	93
Лазаренко Сергій	
<i>Емоційно-естетичний досвід як чинник особистісного зростання школяра</i>	96
Муртазієв Ернест	
<i>Змістові аспекти підготовки майбутніх учителів до реалізації культурно-історичної складової математичної освіти</i>	99
Ордіна Лариса	
<i>Педагогічні умови активізації творчих здібностей майбутніх фахівців у культурно-освітньому просторі ВНЗ</i>	102
Переверзєва Олена	
<i>Виховання як цілеспрямований процес систематичного формування компетентної особистості</i>	105
Сегеда Наталя	
<i>Професіогенез педагога у контексті холістсько-емерджентного підходу</i>	109
Соболь Наталія	
<i>Єдність принципів культуровідповідності та діалогічності у формуванні художньо-творчої толерантності майбутнього вчителя музики</i>	113

Терещенко Світлана	
• <i>Креативність як критерій людиномірності зростання майбутнього вчителя музики</i>	116
Харченко Юлія	
<i>Ціннісно-сміслові орієнтації концертмейстера вищого навчального закладу щодо творчого саморозвитку</i>	119
Шелудько Олена	•
<i>Формування професійної культури майбутніх фахівців</i>	122

Людиномірні технології гармонізації культурно-освітнього простору майбутнього педагога

Білецька Марина	
<i>Педагогіка українського скрипкового виконавства другої половини ХХ століття</i>	125
Василенко Людмила	
<i>Педагогічна фасилітація у процесі вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва</i>	129
Врубель Ганна	
<i>Специфіка підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва до педагогічної взаємодії в концертмейстерському класі</i>	133
Дубяга Світлана	
<i>Педагогічні умови успішної підготовки студентів до використання педтехнологій навчання</i>	136
Дянкова Гергана	
<i>Словесна діяльність – професійна компетентність у діалогічній педагогіці</i>	140
Єрмоленко Світлана	
<i>Специфіка методики навчання української орфоенії</i>	146
Карасва Тетяна	
<i>Гармонізація культурно-освітнього простору: навчання іноземної мови в немовному ВНЗ</i>	149
Клименко Володимир	
<i>Інтеграція міжпредметних зв'язків шкільних курсів географії та економіки як чинник розвитку пізнавальної діяльності учнів</i>	152
Криволапов Едуард	
<i>Проблеми формування компетентності професійної підготовки майбутніх фахівців з безпеки туризму</i>	155
Маркунін Олексій	
<i>Деякі аспекти підготовки майбутніх викладачів іноземних мов у класичному університеті</i>	159
Матвієнко Вікторія	
<i>Викладання англійської мови в середній школі як засіб формування громадянської культури особистості</i>	163

Крім того, на уроках музичного мистецтва широко розвиваються розумові здібності учнів, активується творче мислення, формуються музичні смаки, поняття та переконання.

Література

1. Арчажникова Л. Г. Профессия – учитель музыки. Книга для учителя. – М.: Просвещение, 1984. – 111 с.
2. Асафьев Б. В. Избранные статьи о музыкальном образовании / Б. В. Асаф'ев. – М.–Л., 1965. – 421 с.
3. Лихачев Б. Т. Общие проблемы воспитания школьников / Б. Т. Лихачев. – М., 1979. – 217 с.
4. Печко Л. П. Эстетическая культура и воспитание человека. – М., 1991. – С. 17.
5. Сегеда Н. А. Актуалізація культуровідповідного смислу творчої активності школяра на уроці музики / Сегеда Н. А. // Проблемы современного педагогического образования. Сер.: Педагогика и психология: Сб. статей: РИО ГПА, 2015. – Вып. 47. – ч. 4. – С. 150–156.

УДК 378.5.09:51

Ернест Муртазієв

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
ernest_gaf@mail.ru

ЗМІСТОВІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНОГО СКЛАДНИКА МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТИ

Описано змістові основи підготовки майбутніх учителів до реалізації культурно-історичного складника математичної освіти, розглянуто структуру, зміст і обсяг навчальної інформації культурно-історичної спрямованості в математиці.

Ключові слова: культурно-історичний складник, зміст освіти, математичні знання, математична освіта, зміст навчання.

Эрнест Муртазиев. Содержательные аспекты подготовки будущих учителей к реализации культурно-исторической составляющей математического образования

Описываются содержательные основы подготовки будущих учителей к реализации культурно-исторической составляющей математического образования, рассмотрены структура, содержание и объем учебной информации культурно-исторической направленности в математике.

Ключевые слова: культурно-историческая составляющая, содержание образования, математические знания, математическое образование, содержание обучения.

Ernest Murtaziev. Substantive aspects of preparing future teachers for the implementation of cultural and historical component in mathematical education

The article describes the semantic basis of training future teachers to implement cultural and historical component of mathematical education, the structure, content and scope of educational information of cultural and historical orientation in mathematics.

Key words: cultural and historical component, the content of education, mathematical knowledge, mathematical education, training context.

У будь-якій моделі методичної системи зміст навчання є одним із вагомих компонентів і тлумачиться як структура, зміст і обсяг навчальної інформації, засвоєння якої забезпечує особі можливість здобуття вищої освіти та певної кваліфікації [3].

Отже, визначимо структуру, зміст і обсяг навчальної інформації культурно-історичної спрямованості в математиці, яка буде функціонувати на таких рівнях:

- теоретичному – формується комплекс знань про основні етапи розвитку математики, про масштабні математичні відкриття та досягнення, про видатних учених у різних галузях математики та їхній внесок у становлення математичної науки, про цікаві факти минулих часів, які в сучасному світі не всім відомі;

- культурному – формується система знань про теоретично-пізнавальні, соціально-культурні основи математики, про місце та роль математики в загальнолюдській, світовій культурі, в сучасному житті та в історії розвитку інших наук;

- професійному – формується блок знань про основні форми та засоби шкільної математичної освіти культурно-історичної спрямованості, які дають змогу майбутнім вчителям визначати цілі та можливості культурологізації та історизації навчання.

М. Гільмуллін у своєму дослідженні [2] визначає такі умови конструювання навчальних матеріалів, які є важливими для формування історичного компонента математико-методичної культури майбутнього вчителя математики:

- орієнтація на формування культуровідповідної моделі особистості вчителя;

- використання всіх форм діалогу культур як бази для розвитку математико-методичної культури;

- фузійнізм (сплавлення) історико-математичного та історико-методичного матеріалу в ядрі змісту навчального предмета;

- спрямованість на активність і самостійність історико-математичної діяльності студентів;

- варіативність, багаторівневість, концентричність предметного змісту;

- збереження історії розвитку основних змістовно-методичних ліній як базового ядра курсу елементарної математики;

- поетапне діагностування результату.

Грунтуючись на цих вимогах та історичному досвіді, можна спроектувати зміст курсу «Математика як складник культури цивілізацій», визначити структуру його предметного змісту, наповнення його професійно значущими навчальними елементами. Однією з необхідних умов конструювання та реалізації змісту освіти вчителя математики в педагогічному університеті є використання особистісного досвіду студента.

Згідно з цим тлумаченням, О. Вітченко [1] виділяє основні критерії відбору та реалізації змісту історико-математичної підготовки студентів, які сформульовані відповідно до зазначених вище компонентів їхнього особистісного досвіду:

1) пізнавальна ємність – забезпечення умов для формування, підтримання та розвитку інтересу до вивчення математики;

2) інтелектуальна ємність – забезпечення умов для організації повноцінної математичної діяльності;

3) загальнокультурна спрямованість – зміст має містити матеріал, що розкриває значення математики в розвитку науки, культури, мистецтва;

4) професійно-творча спрямованість – зміст повинен містити матеріал, що забезпечує підготовку студентів для досягнення історизації шкільного навчання математики, реалізації творчого підходу у своїй професійній діяльності;

5) програмно-тематична узгодженість – зміст має бути пов'язаний з програмами математичних дисциплін, бути органічно вбудованим у вивчення окремих тем для більш ефективного розкриття аксіологічного та культурологічного потенціалу математики як науки;

6) методологічна цілісність – формування в учнів цілісного уявлення про математику як науку, про її предмет, про предмети та взаємозв'язки окремих математичних дисциплін, про еволюцію математичної науки, її сучасний стан і перспективи розвитку.

Погоджуємося з умовами та критеріями конструювання навчальних матеріалів, які пропонують О. Вітченко та М. Гільмуллін. Відповідно до основних напрямів реалізації культурно-історичного складника математичної освіти можемо застосувати такі критерії:

– математичний – питання виникнення математичних понять, ідей, методів;

– аксіологічний – питання, які розкривають цінність і значущість математики в розвитку людського суспільства, в сучасному світі;

– особистісно-біографічний – конкретизація діяльності вчених-математиків і їхній вклад у розвиток математичної науки, а також їхні особистісні загальнозначущі якості та біографія. Саме біографія вітчизняних учених і їхня діяльність на просторах математичної науки є важливими для навчання та виховання майбутніх фахівців;

– культурологічний – теми, які розкривають вплив математики на розвиток загальної культури, а також значимість історії математики в формуванні професійної культури вчителя математики;

– практичний – теми, які показують зв'язок математики з духовною та матеріальною культурою.

Багато науковців застосовує й інші критерії відбору змісту культурно-історичної підготовки. Так, В. Загвязинський вважає, що в змісті освіти доцільно відображати всі провідні елементи світової та вітчизняної культури, які дадуть змогу розкрити потенціал особистісного розвитку учня [4].

На основі такого підходу підвищиться культурологічна спрямованість курсу та рівень його естетичного потенціалу.

Отже, навчання фахових математичних дисциплін відіграє вирішальну роль у формуванні математичної професійної культури вчителя математики. Актуальним залишається питання про специфіку засобів навчання.

Література

1. Витченко О. В. Историко-математическая подготовка как средство культурологического личностно ориентированного образования учителя математики в педагогическом колледже: автореф. дис. ... канд. пед. наук. – Ростов-на-Дону, 2006. – 26 с.
2. Гильмуллин М. Ф. Формирование исторического компонента математико-методической культуры студентов при обучении истории математики в педагогическом вузе: автореф. дис. ... канд. пед. наук. – Ярославль, 2009. – 24 с.
3. Закон України Про вищу освіту № 2984-III від 17.01.2002 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://kodeksy.com.ua/pro_viwu_osvitu/statja-1.htm.
4. Загвязинский В. И. Теория обучения: Современная интерпретация: учеб. пособ. для студ. высш. пед. учеб. заведений / В. И. Загвязинский. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 192 с.

УДК 378.147.032/036.061

Лариса Ордіна

Білоцерківський національний аграрний університет
Larisaordina@ukr.net

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ АКТИВІЗАЦІЇ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ВНЗ

Визначено поняття «творчість», «культуротворчість», «творча діяльність» та «творчі здібності» особистості в психолого-педагогічній літературі; виявлено основні психолого-педагогічні умови та механізми, які сприяють активізації творчих здібностей особистості в культурно-освітньому просторі вищого навчального закладу.

Ключові слова: творчість, культуротворчість, творчі здібності, творча діяльність.

Лариса Ордіна. Педагогические условия активизации творческих способностей будущих специалистов в культурно-образовательном пространстве вуза

Определена сущность понятия «творчество», «культуротворчество», «творческая деятельность», «творческие способности» личности в психолого-педагогической литературе; выявлены основные психолого-педагогические условия и механизмы, которые способствуют активизации творческих способностей личности в культурно-образовательном пространстве вуза.

Ключевые слова: творчество, культуротворчество, творческие способности, творческая деятельность.

Larysa Ordina. Pedagogical conditions of creative abilities activation of future specialists in the cultural and educational space of the university

The article attempts to define the essence of the concept of "creativity", "cultural creativity", "creative activity", "creativity" of the individual in psychological and